

RPW/17773/2014 P
Data:2014-02-14

SLUŻBA

WIĘZIENNA

tel. (032) 388-62-10 fax (032) 388-62-30 e-mail: as_bytom@sw.gov.pl

ARESZT ŚLED CZY W BYTOMIU

41-902 Bytom, ul. Wrocławska 4

2014 -02- 14
NR

Bytom, dnia 10 lutego 2014 r.

S/P – 0912 / 1 / 2014 / 726

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

W odpowiedzi na Raport przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji w Areszcie Śledczym w Bytomiu z dnia 31 grudnia 2013 roku (KMP.571.4.2014.KG) informuję o poczynionych ustaleniach i podjętych działaniach w kwestiach opisanych w treści Raportu i sformułowanych w nim zaleceniach.

Ad. zalecenia nr 1:

W trakcie szkolenia zakładowego funkcjonariuszy działu ochrony, które miało miejsce w dniu 30.01.2014 r., po raz kolejny zwrócono uwagę na stosowanie prawidłowych form zwracania się do osadzonych przebywających w Areszcie Śledczym w Bytomiu oraz kategorycznie zakazano skracania dystansu poprzez używanie zwrotu „ty” lub używanie nazwiska osadzonego bez poprzedzającej go formy grzecznościowej „pan”.

Ad. zalecenia nr 2:

Nieprawidłowość w zachowaniu oddziałowego nie reagującego na wezwania osadzonego umieszczonego w celi zabezpieczającej wynikała z niedostatecznej jakości dźwięku dochodzącego z tego pomieszczenia. Tym nie mniej z funkcjonariuszem tym została przeprowadzona rozmowa instruktażowa na temat prawidłowego wykonywania powierzonych obowiązków służbowych. Aby wyeliminować nieprawidłowości wynikłe w trakcie użycia środków przymusu bezpośredniego wymienione w tym punkcie po zaistniałym zdarzeniu, to jest na przełomie sierpnia i września 2013 r. została przeprowadzona wymiana całości instalacji w celi zabezpieczającej, której celem była poprawa jakości fonii z tego pomieszczenia. W trakcie szkolenia zakładowego funkcjonariuszy działu ochrony w dniu 30.01.2014 r. przypomniano po raz kolejny o przestrzeganiu § 4 ust.3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 czerwca 2013 r. w sprawie celi zabezpieczającej i izby izolacyjnej (cyt.): „osoba umieszczana w celi zabezpieczającej, na czas pobytu w tej celi, otrzymuje niezbędną odzież i bieliznę oraz pantofle, będące własnością zakładu karnego lub aresztu śledczego, a na czas określony w porządku wewnętrznym na sen – materac, koc, poduszkę i prześcieradło”. Zwrócono uwagę na fakt niepełnej realizacji przez funkcjonariuszy dyspozycji § 4 ust.3 wskazanego powyżej Rozporządzenia.

Ad. zalecenia nr 3:

Dokonano analizy dotychczasowych zapisów zawartych w porządku wewnętrznym. Do dnia 15.02.2014 roku wydane zostanie zarządzenie Dyrektora jednostki w sprawie porządku wewnętrznego, na podstawie którego zostaną z treści porządku wewnętrznego wyeliminowane dyspozycje odsyłające.

Ad. zalecenia nr 4:

Rozpatrywanie wniosków, skarg lub próśb, co do zasady jest realizowane bezpośrednio po ich zgłoszeniu, a osadzeni są informowani o podjętej decyzji. W przypadku decyzji podjętej przez Dyrektora, negatywnej w części lub w całości, osadzeni każdorazowo potwierdzają zapoznanie się z tą decyzją własnoręcznym podpisem. W przypadkach kiedy rozpatrzenie wniosku, skargi lub prośby nie jest możliwe niezwłocznie, zainteresowany otrzymuje pisemne powiadomienie o podjętej decyzji. Na powyższą kwestię zwrócono również uwagę w trakcie odprawy Oddziału Penitencjarnego oraz odprawy kierownictwa.

Ad. zalecenia nr 5:

Osadzony umieszczony w szpitalu więziennym ma prawo do jednogodzinnego codziennego spaceru, jednakże w wypadku niesprzyjających warunków pogodowych mogących mieć bezpośredni negatywny wpływ na stan jego zdrowia spacer taki, na wniosek lekarza, jest odwoływany. Przepis ten dotyczy wszystkich osadzonych umieszczonych w szpitalu. W Izbie Chorych i oddziałach tutejszego szpitala są umieszczani za swoją zgodą, po zapoznaniu się z regulaminem porządkowym podmiotu leczniczego, ciężko chorzy osadzeni, którzy podlegają zaostrzonym przepisom organizacyjno-porządkowym pozwalającym zachować należyty poziom reżimu sanitarno-epidemiologicznego obowiązujący w placówce medycznej. Zgodnie z tymi przepisami pacjenci są przy przyjęciu przebierani w odzież szpitalną, odzież własną zdają do magazynu. Propozycja codziennego dwukrotnego przebierania wszystkich zdolnych do odbycia jednogodzinnego spaceru pacjentów szpitala i izby chorych jest niemożliwa do zrealizowania przy zachowaniu należytych procedur sanitarno-epidemiologicznych. Spacer dla osadzonych Szpitala i Izby Chorych przy sprzyjających warunkach pogodowych realizowany jest dla wszystkich pacjentów, których stan zdrowia na to pozwala. W okresie jesienno-zimowym ze względu na podwyższone ryzyko infekcji bakteryjno-wirusowych wychodzenie pacjentów poza budynek szpitala jest przeciwwskazane. Ze względu na lokalizację pól spacerowych na zewnątrz budynku przeprowadzanie spacerów w przypadku opadów deszczu, śniegu lub ujemnych temperatur odbywałoby się ze szkodą dla zdrowia pacjentów, wbrew wszelkim zasadom sztuki lekarskiej.

Należy podkreślić, iż w szpitalach wolnościowych pacjenci również nie posiadają w salach chorych odzieży własnej, którą zdają przy przyjęciu do przechowalni i odbierają z chwilą wypisania do domu. W placówkach leczniczych wolnościowych obowiązuje zakaz oddalania się pacjenta poza oddział leczniczy, a poruszanie się po terenie szpitala odbywa się za zgodą i wiedzą personelu medycznego. Nie widuje się pacjentów spacerujących w odzieży szpitalnej (pidżama, szlafrok) podczas opadów deszczu, śniegu lub podczas mrozów na zewnątrz budynku szpitala, a ewentualne pojedyncze takie przypadki spotykają się ze zdecydowaną reakcją personelu medycznego.

Ad. zalecenia nr 6:

W celach mieszkalnych pawilonu penitencjarnego jednostki zapewniony jest stały dostęp do bieżącej zimnej wody – gdyż zgodnie z § 32 ust. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania oraz § 30 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności wynika, iż obowiązek zapewnienia dostępu do ciepłej wody co najmniej raz dziennie dotyczy tylko kobiet. Osadzony mężczyzna jak wynika z w/w rozporządzeń powinien korzystać co najmniej raz w tygodniu z ciepłej kąpieli – co jest realizowane w łaźni jednostki. Pomimo, iż aktualnie obowiązujące przepisy nie nakładają obowiązku dostarczenia ciepłej wody użytkowej do cel mieszkalnych areszt śledczy zakłada w planach inwestycyjnych sukcesywną wymianę instalacji wodnej, uwzględniając konieczność doprowadzenia ciepłej wody użytkowej do cel mieszkalnych. Realizacja tej inwestycji zależy jednak w dużej mierze od przyznaných środków finansowych.

W celach szpitalnych szpitala więziennego osadzeni mają zapewniony całodobowy dostęp do ciepłej wody.

Ad. zalecenia nr 7:

Kąćki sanitarne w celach mieszkalnych nie są zabudowane trwałą murowaną ścianą na pełną wysokość kondygnacji, tj. od podłogi do sufitu. Jednakże stosownie do § 28 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności – niezbędne urządzenia sanitarne sytuuje się w sposób zapewniający ich niekrępujące użytkowanie.

Problem zapewnienia intymności podczas użytkowania urządzeń sanitarnych związany jest przede wszystkim z faktem, iż eksploatowane obiekty powstały na przełomie XIX i XX wieku. Bariery architektoniczne powodują określone problemy ze sprostaniem wymogom budowlanym. Trwała i pełna zabudowa kąćków sanitarnych wiąże się zatem nie tylko z określonymi kosztami finansowymi, ale również z potrzebą uzyskania opinii fachowców w zakresie możliwości zabudowy, wykonania projektów związanych z pełną zabudową ścian, dostosowaniem systemu wentylacji itp. Dodatkową kwestią jest tutaj również czasowe ograniczenie pojemności jednostki. Podobnie jak w przypadku realizacji zadania doprowadzenia ciepłej wody użytkowej do cel mieszkalnych areszt śledczy zakłada w planach inwestycyjnych sukcesywną zabudowę kąćków sanitarnych.

Zadanie związane z poprawą warunków bytowych osadzonych, w zakresie zapewnienia intymności przy korzystaniu z urządzeń sanitarnych, jest traktowane priorytetowo. Niemniej jednak z wyżej wymienionych względów, proces ten musi być rozłożony w czasie, a jego tempo zależy od kondycji finansowej państwa, co ma przełożenie na kondycję finansową jednostek budżetowych, jakimi są jednostki penitencjarne.

W przypadku zaistnienia możliwości wykonania pełnej zabudowy kąćków sanitarnych rozważane jest tutaj również doprowadzenie ciepłej wody użytkowej do cel mieszkalnych.

W chwili obecnej kąćki sanitarne (z WC i umywalką) w celach mieszkalnych wieloosobowych pawilonu penitencjarnego jednostki oddzielone są od pozostałej części pomieszczenia konstrukcją z płyt wiórowych o wysokości około 200 cm, umocowanej na kątownikach metalowych i zamkniętych drzwiami przesuwными.

W celach szpitalnych szpitala więziennego tutejszego aresztu kąćki sanitarne są wydzielone od reszty celi, zabudowane trwałą ścianką (murowane) na pełną wysokość kondygnacji, tj.. od podłogi do sufitu, zamykane drzwiami. Niezbędne urządzenia sanitarne usytuowane są sposób zapewniający niekrępujące z nich korzystanie oraz intymność, dostęp do kąćki sanitarnego jest zapewniony i wystarczający.

Ad. zalecenia nr 8:

Ograniczenie liczby osadzonych w celach: dziewiętnastoosobowej i dwudziestoosobowej wiąże się z przebudową pomieszczeń cel mieszkalnych. Podobnie jak wykonanie pełnej zabudowy kąćków sanitarnych przebudowa ta wymaga uzyskania opinii fachowców w zakresie możliwości zabudowy, wykonania projektów związanych z zabudową ścian, dostosowaniem systemu wentylacji, doprowadzenia wody, wykonania dodatkowych odpływów kanalizacyjnych. Przebudowa cel wieloosobowych niewątpliwie związana jest również z ograniczeniem pojemności aresztu. Zgodnie z § 15 Zarządzenia nr 7/2012 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 30 stycznia 2012 roku w sprawie ustalania pojemności jednostek penitencjarnych wszelkie planowane remonty, adaptacje, a także zmiany przeznaczenia pomieszczeń w jednostce penitencjarnej zakładające zmniejszenie jej ogólnej pojemności, wymagają wcześniejszej akceptacji Dyrektora Generalnego.

Nadmienić należy również, iż uwarunkowania architektoniczne budynku nie zawsze pozwalają na tak daleko idące zmiany związane z zapewnieniem odpowiednich warunków bytowych w nowo powstałych podzielonych pomieszczeniach.

Ad. zalecenia nr 9:

Kontrole osobiste osadzonych dokonywane podczas kontroli generalnej przeprowadzane będą w odrębnych pomieszczeniach (dyżurkach oddziałowych lub łazienkach oddziałowych). Kategorycznie zakazano ich przeprowadzania na korytarzach.

Ad. zalecenia nr 10:

Adresy instytucji stojących na straży praw człowieka umieszczone są w porządku wewnętrznym dostępnym w każdej celi. Dotychczas nazwy krajowych i międzynarodowych organów ochrony praw człowieka znajdowały się w pobliżu skrzynek przeznaczonych specjalnie dla tej korespondencji. Zgodnie z zaleceniem KMP, obecnie do nazw zostały dodane pełne adresy korespondencyjne. Powyższe wykazy zostały zamieszczone w każdym oddziale pawilonu penitencjarnego oraz szpitala więziennego.

Ad. zalecenia nr 11:

W ramach upowszechniania wśród osadzonych wiedzy na temat orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka zapewniono osadzonym dostęp do aktualizowanych na bieżąco dokumentów z tego zakresu, podczas cyklicznie realizowanych wizyt w więziennej bibliotece. Opracowany został również komunikat radiowęzłowy informujący o dostępności do wyroków Trybunału Konstytucyjnego oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. W przypadku gdyby osadzony chciał mieć dostęp do wyroku, którego nie posiadamy, na jego życzenie, istnieje możliwość wydrukowania danego wyroku ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości.

Ad. zalecenia nr 12:

W chwili obecnej Służba Więzienna nie przewiduje prowadzenia superwizji dla psychologów zatrudnionych w działach penitencjarnych. W ramach wysokospecjalistycznych szkoleń prowadzonych przez CZSW (np. dla kadry prowadzącej program edukacyjno – korekcyjny dla sprawców przemocy domowej wg modelu DULUTH) istnieje możliwość superwizji dla osób prowadzących.

Ad. zalecenia nr 13:

Funkcjonariusze działu ochrony i działu penitencjarnego tutejszej jednostki w każdym roku uczestniczą w szkoleniach organizowanych przez Centralny Zarząd Służby Więziennej, Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Katowicach oraz przez firmy zewnętrzne .

W roku 2013 zostało przeprowadzonych szereg szkoleń dla funkcjonariuszy działu ochrony i działu penitencjarnego m.in.:

1. Warsztaty profilaktyki stresu dla funkcjonariuszy jednostek OISW w Katowicach – uczestniczyło 4 funkcjonariuszy działu ochrony;
2. Szkolenie z zakresu „Ratownictwa przedmedycznego” – uczestniczyło 8 funkcjonariuszy działu ochrony;
3. Szkolenie w zakresie prowadzenia strategii krótkiej interwencji – uczestniczył 1 psycholog działu penitencjarnego;
4. Konferencja szkoleniowa w dotycząca „Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” – uczestniczył młodszy wychowawca działu penitencjarnego.

Ponadto w ramach realizacji w jednostce organizacyjnej Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 odbyły się szkolenia w następujących zakresach:

Projekt nr 4 „Wsparcie Służby Więziennej w tym sankcji pozawięziennych” odbyło się szkolenie z zakresu pierwszej pomocy dla dowódców zmian i ich zastępców – udział wzięło 9 funkcjonariuszy działu ochrony;

Projekt nr 144 „Realizacja szkoleń kadry SW, podnoszących kwalifikacje zawodowe w celu zapewnienia właściwego poziomu stosowania kary pozbawienia wolności zgodnie z międzynarodowymi zasadami praw człowieka”;

1. Szkolenie „Pomoc prawna” – 2 funkcjonariuszy działu penitencjarnego;
2. Szkolenie „Przeciwdziałanie bezrobociu” – 1 funkcjonariusz działu penitencjarnego;
3. Kurs językowy „Podniesienie znajomości języków obcych” – 1 funkcjonariusz działu penitencjarnego.

W ramach możliwości i otrzymanych środków finansowych zakres szkoleń będzie stale i systematycznie poszerzany.

Ad. zalecenia nr 14:

W roku 2013 Areszt Śledczy w Bytomiu zlecił firmie zewnętrznej remont 44 sztuk łóżek więziennych. Zgodnie z umową ramową łóżka to zostały kompleksowo wyremontowane i wyposażone m.in. w drabinki umożliwiające łatwiejszy dostęp na górny poziom. Sukcesywnie, co roku, zgłaszane jest do jednostki nadrzędnej OISW w Katowicach zapotrzebowanie na dostarczenie do tutejszego aresztu 20 sztuk nowych łóżek więziennych. Jednocześnie w miarę posiadanych środków

finansowych przewiduje się przeprowadzenie kompleksowego remontu kolejnych kilkudziesięciu sztuk łóżek będących w użytkowaniu.

Ad. zalecenia nr 15:

Podobnie jak w kwestii wymiany łóżek więziennych, sukcesywnie, co roku, do jednostki nadrzędnej OISW w Katowicach zgłaszane są potrzeby w zakresie wymiany wyeksploatowanego sprzętu kwaterunkowego.

W latach 2012 – 2013 w celu poprawy warunków bytowych osób osadzonych wymieniono na nowe, min. 10 szt. szafek więziennych wiszących, 5 szt. stołów więziennych, 6 szt. łóżek więziennych, 45 szt. szuflad wysuwanych podnóżkowych, 6 szt. taboretów więziennych, 40 szt. szafek przyłóżkowych szpitalnych, 40 szt. taboretów szpitalnych, 44 szt. łóżek koszarowych, 6 szt. półek TV. Ponadto doposażono salę widzeń w 8 stolików okolicznościowych i 32 taborety.

Ze względu na znaczne wyeksploatowanie sprzętu kwaterunkowego, użytkowanego w pomieszczeniach administracji aresztu, zachodziła również konieczność wymiany sprzętu użytkowanego przez funkcjonariuszy. W powyższym okresie obejmującym lata 2012 – 2013 wymieniono na nowe min. 9 szt. biurka, 30 szt. krzesła, sprzęt kwaterunkowy w pomieszczeniu działu kadr, działu ewidencji.

Na rok 2014 zgłoszono zapotrzebowanie na 34 szt. stołów więziennych, 20 szt. łóżek więziennych, 20 szt. szafek szpitalnych oraz 20 szt. taboretów szpitalnych.

W przypadku stwierdzenia uszkodzeń sprzętu kwaterunkowego jest on na bieżąco naprawiany w warsztacie remontowo-budowlanym. Należy jednak mieć na uwadze fakt iż większość uszkodzeń sprzętu powstaje z powodu niewłaściwego użytkowania przez samych osadzonych. Osadzeni doprowadzając celowym działaniem do zniszczenia sprzętu nie zgłaszają na bieżąco potrzeb w zakresie naprawy, czy też wymiany sprzętu na nowy. Z tego też względu przez pewien czas w niektórych celach mieszkalnych może znajdować się sprzęt kwaterunkowy posiadający znamiona wyeksploatowania i nadający się wyłącznie do wymiany.

Ad. zalecenia nr 16:

Wszystkie pomieszczenia aresztu śledczego są w miarę możliwości finansowych na bieżąco remontowane. Raz w roku, w okresie jesiennym przeprowadzany jest w jednostce komisyjny przegląd roboczy wszystkich obiektów i pomieszczeń. Na podstawie przeglądu Dyrektor jednostki zatwierdza harmonogram niezbędnych prac konserwacyjnych na rok następny. Zgodnie z zatwierdzonymi harmonogramami na lata 2012 – 2013 wyremontowano w tym okresie 61 cel mieszkalnych w pawilonie penitencjarnym oraz 7 cel szpitalnych w budynku szpitala. W powyższym okresie wykonano również min. remonty kompleksu kuchni, łaźni centralnej, łazienek oddziałowych. Ponadto wykonano częściowy remont dachu budynku pawilonu penitencjarnego oraz zakończono remont dachu budynku szpitala.

W roku 2014 w harmonogramie robót konserwacyjnych przewidziano do wyremontowania 17 cel mieszkalnych w pawilonie penitencjarnym oraz 8 cel szpitalnych w budynku szpitala więziennego.

Oprócz wymienionych głównych zadań w latach 2012 - 2013 wykonano bardzo dużą ilość doraźnych napraw i uszkodzeń wynikających z bieżącej działalności jednostki i eksploatacji cel, pomieszczeń i urządzeń.

Ad. zalecenia nr 17:

Kąpiel dla osadzonych przebywających w oddziale penitencjarnym jednostki odbywa się jeden raz w tygodniu – gdyż zgodnie z § 32 ust. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania oraz § 30 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności wynika, iż obowiązek zapewnienia dostępu do ciepłej wody co najmniej raz dziennie dotyczy tylko kobiet. Osadzony mężczyzna jak wynika z w/wym. rozporządzeń powinien korzystać co najmniej raz w tygodniu z ciepłej kąpieli – co jest realizowane w łaźni jednostki. Ponadto nie ma innych uregulowań prawnych, które nakazywałyby aby kąpiel dla osadzonych odbywała się częściej niż jeden raz w tygodniu.

Ad. zalecenia nr 18:

Cenniki asortymentu dostępnego w kantynie zostały udostępnione do zapoznania się osadzonym w każdym oddziale mieszkalnym oraz każdym oddziale szpitala więziennego, a ponadto w kantynie w czasie realizowania widzeń.

Ad. zalecenia nr 19:

Zgodnie z harmonogramem prac konserwacyjno-remontowych związanych z zabezpieczeniem techniczno-ochronnym z dnia 10.10.2013 r. wykonanie częściowego zadania pól spacerowych ze względu na ograniczone środki finansowe w roku 2013 przewidziano na I kwartał 2014 r. Zadanie powinno zostać zrealizowane do dnia 31.03.2014 r.

Ad. zalecenia nr 20:

Ze względu na fakt, iż na terenie Aresztu Śledczego w Bytomiu znajduje się szpital więzienny, gdzie ewentualnie przebywają osadzeni niepełnosprawni nie przewiduje się dostosowywania wszystkich budynków jednostki dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

W planach dostosowawczych szpitala opracowanych w latach wcześniejszych wzięto pod uwagę konieczność dostosowania tego budynku do wymogów jakie musi on spełniać ze względu na możliwość przebywania w nim osób niepełnosprawnych. Wdrożenie tego projektu jest uzależnione od decyzji jednostki nadrzędnej oraz otrzymania odpowiednich środków finansowych.

Ad. zalecenia nr 21:

Ze względu na brak odpowiedniego pomieszczenia na chwilę obecną nie jest możliwe zorganizowanie sali do widzeń w oddzielnym pomieszczeniu bez osoby dozorującej.

Ad. zalecenia nr 22:

W tutejszej jednostce zajęcia świetlicowe dla osób tymczasowo aresztowanych są organizowane 2-3 razy w tygodniu. Średnio uczestniczy w nich 20 osadzonych w przeciągu tygodnia. Harmonogramy zajęć świetlicowych są sporządzane w taki sposób, aby umożliwić wszystkim chętnym udział w zajęciach (w roku 2013 miesięcznie przebywało w naszej jednostce około 40 tymczasowo aresztowanych).

Dodatkowo w ubiegłym roku zorganizowano 2 turnieje dla tymczasowo aresztowanych (szachowy – 10 uczestników, tenisa stołowego – 12 uczestników). Oprócz tego osadzeni tymczasowo aresztowani mieli możliwość zwiedzania dwóch wystaw, które były zorganizowane w ramach realizacji programów readaptacji „Witold Pilecki – ochotnik do Auschwitz” – program przeciwdziałania autoagresji i przemocy (18 osadzonych) oraz „Dziedzictwo pokoleń- Generał Władysław Sikorski wojskowy i polityk – polska racja stanu na emigracji w latach 1939-43” (29 osadzonych) – program przeciwdziałania autoagresji i przemocy. Tymczasowo aresztowani brali również udział w programach ekologicznych – dwa razy z zakresu segregacji odpadów: „Puszka w puszcze” (2 osadzonych), „Stosy śmieci, to nie leży w mojej naturze” (4 osadzonych), Programie „Kartki w kratkę” z zakresu przeciwdziałania agresji i przemocy (3 osadzonych). Zgodnie z zaleceniami KMP planujemy w bieżącym roku zwiększenie ilości programów kulturalno-oświatowych skierowanych do osób tymczasowo aresztowanych, w miarę posiadanych środków finansowych.

Ad. zalecenia nr 23:

Uchybienie, o którym mowa w pkt 5 Raportu było jednorazowym niedopatrzaniem dowódcy zmiany w trakcie użycia środka przymusu bezpośredniego. Odzież osadzonych, wobec których użyto środka przymusu bezpośredniego w postaci umieszczenia w celi zabezpieczającej składowana jest w przedsiionku tej celi, na półce obok rzeczy skarbowych wydawanych osadzonym. Sprawa ta była również omawiana w trakcie szkolenia zakładowego funkcjonariusz działu ochrony w dniu 30.01.2014 r. Ponadto zwrócono uwagę na fakt stosowania oświetlenia w porze nocnej w celi zabezpieczającej. Polecono wyłączenie oświetlenia, jeżeli obraz z kamery daje pełny podgląd zachowania osadzonego umieszczonego w tym pomieszczeniu.

W kwestii opisanej w pkt 9 Raportu informuję co następuje:

Każdy skazany przyjęty z wolności do aresztu, umieszczany jest zgodnie z art. 79b§1 K.k.w. w celi przejściowej, za wyjątkiem osadzonych wymagających zapewnienia im natychmiastowej opieki lekarskiej czy wymagających zastosowania specjalistycznych zabiegów sanitarnych. Należy jednak zaznaczyć, że w sytuacji, gdy w celi przejściowej (przeznaczonej dla danej kategorii osadzonych) nie przebywa żaden osadzony, to zgodnie z zaleceniami Instrukcji nr 16/10 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 13.08.2010 roku w sprawie zapobiegania samobójstwom osób pozbawionych wolności, rozdz. 2 §12.1. 1) i §12. 2 osadzonego w tym samym dniu przenosi się do celi mieszkalnej. Warunkiem przeniesienia osadzonego jest przeprowadzenie wstępnych badań lekarskich, zabiegów sanitarnych, wstępnych badań osobopoznawczych.

Przeprowadzona przez pracowników KMP analiza jadłospisów z dnia 05.11.2013 r. wykazała, iż w areszcie śledczym w Bytomiu stosowane są oszczędności stawek żywieniowych przekraczające 10%. Jest to dopuszczalne jedynie za zgodą Dyrektora Aresztu Śledczego w szczególnie uzasadnionych przypadkach, związanych z sezonowością występowania artykułów spożywczych. Należy tutaj podkreślić, iż w konstruowaniu jadłospisów pod uwagę bierze się przede wszystkim kaloryczność posiłków, zachowanie proporcji składników odżywczych, jak również samą wielkość poszczególnych porcji. W żadnym z jadłospisów nie zarzucono nieprawidłowości związanych z zapewnieniem osobom osadzonym odpowiedniej ilości, kaloryczności posiłku czy też nieodpowiedniego składu posiłków. Wielkość poszczególnych posiłków utrzymywana jest od wielu lat na tym samym poziomie.

Oszczędności mogą wynikać z niskich cen artykułów żywnościowych zakupowanych w drodze przetargów.

W jednym z przypadków, tj. dieta P-indywidualna przeprowadzona analiza wykazała, iż przekroczono oszczędności powyżej 20%. Wiąże się to z omyłkowym określeniem wartości dziennej normy wyżywienia. Osadzony, który był prowiantowany według tej normy otrzymał zgodę Dyrektora jednostki na zwiększenie podczas śniadania i kolacji wydawanej ilości chleba. Wartość jego całodziennego wyżywienia powinna być określona w wysokości 5,70 zł – zgodnie z żywnościem wg. diety indywidualnej, a nie jak to miało miejsce w poddanym analizie jadłospisie – 6,84 zł. Koszt wyżywienia osadzonego w dniu 05.11.2013 wyniósł 4,77 zł, a więc oszczędność w tym wypadku wyniosła 16,32%.

Pomimo, iż przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 września 2003 r. w sprawie określenia wartości dziennej normy wyżywienia oraz rodzaju diet wydawanych osobom osadzonym w zakładach karnych i aresztach śledczych nie określają jednoznacznie czasookresu wydawania zgody Dyrektora jednostki na przekraczanie oszczędności w poszczególnych normach i dietach powyżej 10% w tutejszym areszcie rozważane jest wydawanie przez Dyrektora zgody jednorazowej (na dany dzień).

Ponadto odnosząc się do kwestii podniesionych w raporcie, pragnę nadmienić, iż wszyscy pracownicy działu penitencjarnego dążą do osiągania najwyższych standardów w pracy z osadzonymi. Wykonywanie kary pozbawienia wolności oraz tymczasowego aresztowania wobec osób przebywających w Areszcie Śledczym w Bytomiu odbywa się zgodnie z treścią art.4§1 i 2 kkw oraz art.214§ 1 kkw w sposób humanitarny, z poszanowaniem godności ludzkiej skazanego i tymczasowo aresztowanego. Osadzeni zachowują prawa i wolności obywatelskie, a ich ograniczenie wynika jedynie z ustawy oraz wydanego na jej podstawie prawomocnego postanowienia. Szczegółowe odniesienie się do zarzutu zwracania się do osadzonych po nazwisku lub na „ty” oraz ordynarnego, drwiącego ich traktowania, czy odsyłania osadzonych bez udzielenia odpowiedzi na ich pytania, nie jest możliwe, ponieważ nie wskazano konkretnej sytuacji i funkcjonariusza, który rzekomo niewłaściwie się zachowywał. Kwestię właściwego zwracania się do osadzonych oraz profesjonalnego załatwiania ich spraw omówiono ponadto na odprawie pracowników Działu Penitencjarnego.

Sprawdzono wszystkie cele pod względem dostępności w nich porządków wewnętrznych i uzupełniono występujące braki. W celu zminimalizowania możliwości wystąpienia tego typu sytuacji w przyszłości, Dyrektor jednostki podjął decyzję, aby raz w tygodniu dokonywana była kontrola stanu kompletności dokumentacji i uzupełniane ewentualne braki.

Odnośnie prowadzenia rozmów telefonicznych przez tymczasowo aresztowanych wskazać należy, że wiążący w tej kwestii jest art. 217c kkw, który w brzmieniu „tymczasowo aresztowany nie może korzystać z aparatu telefonicznego oraz innych środków łączności przewodowej i bezprzewodowej” w sposób nie budzący wątpliwości określa możliwości w tym zakresie. Należy zatem art 215§1i2 kkw traktować jako zapis ogólny, który uszczegółowienie znalazł w art 217c kkw.

Do dnia 15.02.2014 roku wydane zostanie zarządzenie Dyrektora jednostki w sprawie porządku wewnętrznego na podstawie którego w treści porządku wewnętrznego zostanie wydłużony czas, w którym osadzeni będą mogli kontaktować się z podmiotami wymienionymi w art 8§3 kkw, do godz. 18.00.

Zajęcia kulturalno-oświatowe oraz zajęcia o charakterze sportowym prowadzone są w ramach posiadanego zaplecza. Ograniczenia w tym zakresie wynikają głównie z właściwości architektonicznych i rozmiaru obiektu Aresztu Śledczego.

Wykaz osób biorących udział w mszy świętej oraz w indywidualnych posługach religijnych opracowywany jest na podstawie zgłoszeń osób zainteresowanych – w kolejności zgodnej

z obowiązującym harmonogramem realizacji mszy świętej. W przypadku braku zgłoszeń osadzonych z wyznaczonej grupy dopuszcza się możliwość uczestniczenia we mszy kolejnej grupy wynikającej z harmonogramu. Zgodnie z obowiązującym porządkiem wewnętrznym osadzeni winni zgłaszać chęć uczestnictwa w mszy do czwartku każdego tygodnia. Niezależnie od tego radiowęzeł transmituje nabożeństwo nadawane przez środki masowego przekazu.

Przyjęcia osadzonych przez lekarza ambulatorium w obecności funkcjonariusza działu ochrony nie będącego pracownikiem służby zdrowia w A.Ś Bytom są każdorazowo realizowane na prośbę lekarza. Ponadto informujemy, iż wszelkie badania lekarskie intymne pacjentów odbywają się za parawanem, poza strefą wzroku funkcjonariusza działu ochrony. Przyjmowanie większości osadzonych w powyższy sposób wynika z faktu obawy w/wym. pracownika o swoje zdrowie i życie. Personel medyczny jest zapoznawany z przypadkami zdarzeń nadzwyczajnych, a napaść osadzonego na funkcjonariusza nie jest przypadkiem rzadkim (w skali roku około 50 przypadków). Żadna osoba nie jest w stanie zagwarantować, iż dany osadzony na pewno nie dopuści się dokonania w/w czynu w stosunku do przyjmującego go lekarza. Należy podkreślić, iż bardzo często osadzony przejawia postawę agresywno-rozszerzeniową w stosunku do personelu medycznego, który po zobiektywizowaniu stanu zdrowia musi często podjąć decyzję sprzeczną z jego żądaniami, co może wywołać powyższy akt agresji.

DYREKTOR
Aresztu Śledczego w Bytomiu
npłk mgr Krzysztof Jany

Wvk. w 2 egz.:

① egz. – Adresat

2. egz. – A/a

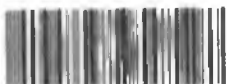
DM / AO

**OKRĘGOWY INSPEKTORAT SŁUŻBY WIĘZIENNEJ W
KATOWICACH**

SŁUŻBA
WIĘZIENNA

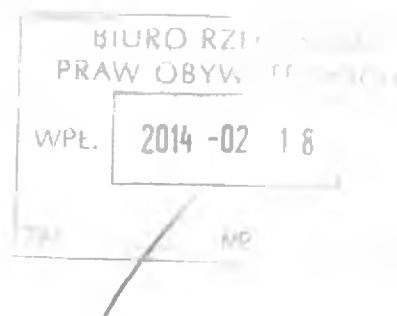
40-950 Katowice, ul. Mikołowska 10A
tel. (032) 2084502 fax (032) 2513978 e-mail:
oisw_katowice@sw.gov.pl

RPW/18403/2014 P
Data: 2014-02-18

Katowice,¹² luty 2014 r.

OI/D(k) – 0930/9/14/124

**Pani Dyrektor Zespołu
Justyna Róża Lewandowska
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Zespół „Krajowy Mechanizm Prewencji”
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa**

Ustosunkowując się do zaleceń zawartych w raporcie z dnia 31 grudnia 2013r., syg. KMP. 571.4.2014.KG Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Aresztu Śledczego w Bytomiu, informuję że:

1, 2. W 2014 roku w planie finansowym Aresztu Śledczego w Bytomiu zostaną wydzielone środki celowe, umożliwiające rozpoczęcie robót związanych z doprowadzeniem ciepłej wody i zabudową kąpoków sanitarnych.

3. Zmniejszenie liczby osadzonych w celach kilkunastoosobowych wymaga przede wszystkim znaczącego spadku poziomu zaludnienia jednostek penitencjarnych, a tym samym rozwiązań systemowych, także finansowych na poziomie ogólnokrajowym.

4. W ramach organizowanych przez Centralny Zarząd Służby Więziennej (zw. dalej: CZSW) wysokospecjalistycznych szkoleń dla psychologów (np. dot. Programów Krótkiej Interwencji, programów ART. I Duluth) odbywają się także zajęcia o charakterze superwizyjnym. Na zorganizowanie programu superwizji dla wszystkich psychologów działów penitencjarnych, który miałby charakter stały i systematyczny nie ma obecnie środków w budżecie Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Katowicach (zw. dalej: OISW Katowice), jak i CZSW.

5. Oferta szkoleń dla funkcjonariuszy jest szeroka, jeżeli weźmiemy pod uwagę rozpoczętą w grudniu 2013 roku realizację bogatej gamy szkoleń finansowanych ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowania. Tylko w grudniu 2013r. z tej formy skorzystało około 90 wychowawców z jednostek OISW Katowice, a nasz okręg przeszkolił 102 wychowawców z całego kraju. Systematycznie odbywają się szkolenia organizowane i finansowane przez OISW jak i CZSW np. dwie edycje specjalistycznego szkolenia „Praca z grupą” w roku 2013.

Wszyscy funkcjonariusze działu ochrony objęci są systemem szkoleń działowych realizowanych przez kierowników działu, realizowane są również szkolenia przez funkcjonariuszy Grupy Interwencyjnej SW. Dodatkowo w miesiącu grudniu 2013r. rozpoczęto realizację szkoleń finansowanych ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowania. W ramach realizacji zalecenia należy podjąć starania o dalsze wzbogacenie oferty szkoleń przede wszystkim pod kątem różnorodności tematyki zajęć.

6. Corocznie, sukcesywnie w ramach posiadanych środków OISW w Katowicach zabezpiecza jednostki w zakresie wymiany sprzętu kwaterunkowego na nowy w ilościach zgłaszanych przez poszczególne jednostki. Dodatkowo w roku 2013 w ramach zakupów wspólnych jednostki przeprowadzały remonty łóżek wraz z doposażeniem ich w barierki i drabinki.

7. Sukcesywne odnawianie cel mieszkalnych szczególnie w zakresie śladów zawilgoceń, ubytków w parkiecie, niedomykających się okien oraz zniszczonych ścian, wymaga

prowadzenia stałych prac remontowych, w ramach posiadanych środków finansowych.

8. Wyposażenie placów spacerowych w częściowe zadaszenia przeprowadzone będzie w pierwszym kwartale roku 2014.

9. Realizacja wskazanych w raporcie uwag odnośnie cel przeznaczonych dla niepełnosprawnych wymaga zabezpieczenia stosownych środków finansowych na ten cel. Środki te zostały zaplanowane w projekcie planu finansowego na rok 2014.

10. Przekazywane w ramach OISW w Katowicach środki mogą być w miarę możliwości wykorzystane przez jednostki podległe do ogólnej poprawy warunków odbywania kary pozbawienia wolności, w tym także na poprawę standardów praktycznej realizacji widzeń poprzez zorganizowanie sali do tzw. widzeń intymnych.

Dyrektor Okręgowy
Służby Więziennej w Katowicach

płk mgr Mikołaj Gawron

Wyk. w 4 egz.:

- 1) Adresat.,
- 2) Dyrektor AŚ w Bytomiu (do wiadomości),
- 3) Centralny Zarząd Służby Więziennej Zespół Kontroli, ZK-0912-3/14/38 (do wiadomości):
- 4) a/a

MB/mb

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 2014-03-27

Krajowy Mechanizm Prewencji

KMP.571.4.2014.KG

**Szanowny Pan
pplk Krzysztof Jany
Dyrektor Aresztu Śledczego
ul. Wrocławska 4
41-902 Bytom**

Szanowny Panie Dyrektorze,

Uprzejmie dziękuję za udzielenie odpowiedzi zawartej w piśmie z dnia 10 lutego 2014 r. w sprawie zaleceń zawartych w Raporcie przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Aresztu Śledczego w Bytomiu. W związku z pojawieniem się wątpliwości dotyczących uzyskanych wyjaśnień, pozwalam sobie zwrócić się do Pana Dyrektora w poniższych kwestiach.

Przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji podtrzymują stanowisko dotyczące realizacji prawa do spaceru osadzonych w szpitalu i izbach chorych, wyrażone w wyżej wskazanym Raporcie. Należy ponownie przypomnieć, iż przepisy Kodeksu karnego wykonawczego nie wyłączają z możliwości korzystania z prawa do spacerów, o którym mowa w art. 112 § 1. osadzonych w celach szpitalnych czy izbach chorych. Obowiązkiem administracji jednostki penitencjarnej jest zapewnienie możliwości realizacji omawianego uprawnienia, natomiast decyzja o skorzystaniu z niego, uwzględniając zalecenia lekarskie, należy do pacjenta. Ponadto w Załączniku Nr 4 do Rozporządzenia z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. z 2003 r. Nr 186, poz. 1820) zostało jednoznacznie wskazane, iż osobom umieszczonym w izbie chorych lub sali szpitalnej wydaje się kurtki zimowe na czas np. spaceru w okresie zimowym. Pracownicy KMP ponawiają zatem zalecenie prawidłowej realizacji prawa osadzonych przebywających w szpitalu i izbach chorych do spaceru, m.in. poprzez dostęp do adekwatnej do pory roku odzieży.

Odnośnie rekomendacji zwiększenia częstotliwości kąpieli dla osadzonych warto podkreślić, iż w innej jednostce penitencjarnej, również funkcjonującej w oparciu o przepisy prawa, na które powołał się Pan Dyrektor w wyżej wymienionym piśmie, zorganizowano dla osadzonych dwie kąpiele w tygodniu. Ponadto dyrektor tejże jednostki uzasadnił wprowadzenie dodatkowej kąpieli

względami oszczędnościowymi. Niezrozumiałe jest zatem dla przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji negowanie omawianego zalecenia. Uznajemy więc przedstawione przez Pana wyjaśnienia za niewystarczające i informujemy, iż Rzecznik Praw Obywatelskich przygotowuje wniosek w tej sprawie do Trybunału Konstytucyjnego.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 22 *Protokołu Fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania* (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192), uprzejmie proszę Pana Dyrektora o ponowne ustosunkowanie się do wskazanych kwestii.

Karolina Goral

Karolina Goral
Radca

RPW/38183/2014 P
Data: 2014-05-05

SLUŻBA

WIĘZIENNA

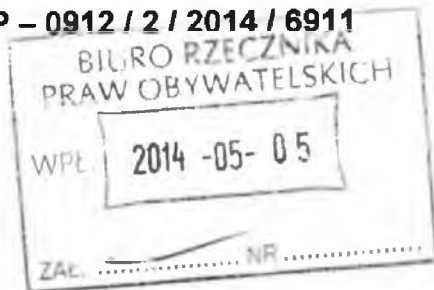
tel. (032) 388-62-10 fax (032) 388-62-30 e-mail: as_bytom@sw.gov.pl

ARESZT ŚLED CZY W BYTOMIU

41-902 Bytom, ul. Wrocławska 4

Bytom, dnia 29 kwietnia 2014 r.

S/P – 0912 / 2 / 2014 / 6911

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Krajowy Mechanizm Prewencji
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

W odpowiedzi na pismo z dnia 27 marca 2014 r. KMP.571.4.2014.KG (data wpływu: 2 kwietnia 2014 r.) stanowiące Państwa stanowisko w zakresie udzielonej przez nas odpowiedzi zawartej w piśmie z dnia 10 lutego 2014 r. na zalecenia zawarte w Raporcie przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Aresztu Śledczego w Bytomiu – informuję o podjętych decyzjach dotyczących nieprawidłowości, co do których zgłosiliście Państwo swoje zastrzeżenia.

Informuję, iż w zakresie realizacji spacerów dla osadzonych przebywających w oddziałach szpitalnych oraz izby chorych tutejsza administracja wdrożyła zmiany organizacyjne polegające na tym, w przypadku braku przeciwwskazań medycznych do odbycia spaceru jest on realizowany przy jednoczesnym zapewnieniu osadzonym odpowiedniej odzieży dostosowanej do pory roku oraz panujących warunków atmosferycznych.

Ponadto w zakresie zwiększenia częstotliwości kąpieli dla osadzonych z przykrością stwierdzam, iż nie jest możliwe uwzględnienie Państwa zastrzeżeń dotyczących zwiększenia częstotliwości kąpieli dla osadzonych. Stanowisko takie jest zgodne z przepisami prawa tj. § 32 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003r. w sprawie regulaminu organizacyjno – porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania, oraz § 30 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003r. w sprawie regulaminu organizacyjno – porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności. Z powyższych przepisów wynika, iż osadzonym mężczyznom należy zapewnić możliwości skorzystania z ciepłej kąpieli co najmniej raz w tygodniu. Praktyka taka jest bezwzględnie realizowana w tutejszym areszcie.

Wyjaśniam również, iż w indywidualnych przypadkach jest realizowana dodatkowa kąpiel dla osadzonych zatrudnionych w tutejszym areszcie oraz dla osadzonych wobec których zalecenie takie wydał lekarz ze względów medycznych.

Wyk. w 3 egz.:

1 egz. - adresat

2 egz. - OISW Katowice – do wiadomości

2 egz. - a/a

DYREKTOR
Aresztu Śledczego w Bytomiu

Krzysztof Jany